

Tweede leven voor milieustakingsvordering oftewel optreden als inwoners namens een gemeente of provincie

Inwoners van gemeenten en provincies kunnen opnieuw namens hun gemeente of provincie zich tot de rechter wenden. Het Grondwettelijk Hof heeft de Vlaamse decreetgever die deze mogelijkheid op 1 januari 2019 had afgeschaft, teruggefloten.

Artikel 194 van het Gemeentedecreet dan wel artikel 187 van het Provinciedecreet stelt de inwoners van een gemeente of van een provincie in de mogelijkheid om namens die gemeente of de provincie in rechte op te treden.

Het Decreet Lokaal Bestuur van 21 december 2017 schafte het substitutierecht voor inwoners om namens hun gemeente in rechte op te komen, af. Het Grondwettelijk Hof heeft in haar arresten van 10 oktober 2019 (nrs. 129/2019 en 131/2019) deze afschaffing vernietigd. Het Hof acht artikel 23 Grondwet geschonden. Dit artikel betreft een zogenaamd sociaal grondrecht waarin een *standstill*-verplichting werd opgenomen. Dit laatste impliceert dat het bestaande beschermingsniveau, dat door deze regels geboden wordt, alleen in aanzienlijke mate mag verminderen als daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. Het Hof oordeelt dat door de afschaffing van voormeld vorderingsrecht het beschermingsniveau van de inwoners aanzienlijk wordt verminderd. Immers, burgers konden zich tot 1 januari 2019 namens de gemeente tot de rechter wenden, als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad of de deputatie of de provincieraad dat zelf nalieten. In voorkomend geval was deze handelswijze de enige remedie om het rechterlijk toezicht op onwettige handelingen te starten.

Deze vernietiging heeft tot gevolg dat inwoners van gemeenten en provincies dus opnieuw naar de rechter kunnen stappen namens de gemeente of provincie als laatstgenoemden dat niet zelf doen. Daarbij treedt de inwoner dus niet op in eigen naam, maar enkel in naam en als vertegenwoordiger van de gemeente. De vordering dient daarom te steunen op een recht van de gemeente en tot doel te hebben om een collectief belang te verdedigen. Deze procesbevoegdheid is weliswaar gekoppeld aan enkele voorwaarden zoals o.a. het aanbieden van een zekerheidsstelling.

Besluit

Door de vernietiging van de afschaffing van het substitutierecht voor inwoners van gemeenten en provincies kunnen de inwoners voortaan terug naar de rechter stappen wanneer voormelde actieve besturen dit nalaten. Adlex Advocaten kan u hierbij begeleiden temeer dit vorderingsrecht onderhevig is aan een aantal substantiële voorwaarden.

Chris Schijns

Partner

chris.schijns@adlex.be

Rechtsdomeinen

- Overheidsopdrachten
- Omgevingsrecht

T: +32 89 32 23 00

F: +32 89 35 66 01

Grotestraat 122

B - 3600 Genk

